

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА
ОБЛАСТ СМЕТКОВОДСТВО НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1202-78/3 од 5.7.2024 година донесена на 252. седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 5.7.2024 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за научната област сметководство на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип во следниот состав:

- **проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска**, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (претседател);
- **проф. д-р Пеце Николовски**, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Св. Климент Охридски“ во Битола (член);
- **проф. д-р Биљана Ангелова**, редовен професор на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (член).

Конкурсот за овој избор беше објавен во дневните весници „Слободен печат“ (година XII, број 3181, среда 26 јуни 2024 година) и „Коха“ на 26 јуни 2024 год., и во предвидениот законски рок се пријави единствено кандидатката **д-р Благоица Колева**, вработена како вонреден професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Пријавата внимателно ја разгледавме и утврдивме дека кандидатката д-р Благоица Колева, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во комплет ги има доставено следниве документи: Кратка биографија; Диплома за завршено соодветно образование - за одбранет докторски труд; дипломи за завршен прв и втор циклус на студии; уверение за положени испити на прв и втор циклус студии; список на објавени научни и стручни трудови; примерок од шест рецензирани научни трудови во референтна научна публикација согласно со Законот за високо образование во последните пет години пред објавувањето на огласот за избор; објавен рецензиран учебник; Одлука за избор во звање доцент и вонреден професор; Одлука за ангажираност во наставата на прв циклус на студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип; Потврда/сертификат дека се служи со еден странски јазик; примерок од докторскиот труд; Уверение за државјанство; одлуки за членства во комисији и останати реализирани активности; дополнителни потврди и сертификати: сертификати за реализирани обуки и проекти во земјата и во странство; Лиценца за вештачење од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење; Уверение за овластен сметководител.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката **д-р Благоица Колева** е родена на 5.10.1983 година во Струмица. Средно економско училиште завршува во гимназијата ДСУ „Јане Сандански“ во Струмица, во 2002 година. Дипломира на Економскиот факултет

при Стопанска академија „Димитар Апостолов Ценов“ во Свиштов, Р.Бугарија, во 2006 година, на секторот Деловно сметководство, насока Сметководство и ревизија. Во ноември 2008 година магистрира на Економскиот факултет при Стопанска академија „Димитар Апостолов Ценов“ од областа на сметководство и ревизија, со одбрана на магистерскиот труд со наслов „Финансиската анализа - инструмент на финансиската контрола“, со што се стекнува со научен степен – магистер на економски науки. Во јули 2011 година се запишува на докторски студии на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, по што во август 2014 год. успешно ја брани докторската дисертација на тема „Ревизорска етика и одговорност во современата професионална практика на раководење со ревизијата“, со што се стекнува со научен степен доктор на економски науки.

Кандидатката д-р Благоица Колева стекнувањето на работното искуство го започнува со вработување во ДТУТ „Столе Компани-М“ дооел Струмица, каде што во периодот од 2007 до 2009 година работи во Одделот за сметководство.

Со работа продолжува во високо образование како волонтер на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип од 2009 - 2011 година, се до изборот во звање помлад асистент. Во периодот од 2011- 2014 год. како помлад асистент е избрана во областа сметководство. Во тој период таа ги покрива вежбите по предметите Финансиско сметководство, Управувачко сметководство, Анализа на финансиските извештаи, Меѓународни сметководствени стандарди (МСС), Сметководствени информациони системи, кои се реализираат во наставните центри во Штип, Струмица, Кочани, Радовиш и Скопје.

Во 2014 година кандидатката е избрана во звање асистент за наставно-научна област сметководство и продолжува да ја извршува истата дејност на Економски факултет, изведува вежби на горенаведените предмети, при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

На 3.12.2014 година на 89. седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет со Одлука број 1702-368/5 Благоица Колева е избрана во звање доцент за наставно-научна област сметководство и почнува со реализирање на предавања и вежби по група на предмети од областа сметководство. Од тогаш до денес, кандидатката ја извршува својата наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност во областа сметководство, со покривање на повеќе предметни дисциплини на додипломски и постдипломски студии: Основи на сметководство, Управувачко сметководство, Сметководствени информациони системи, Државно сметководство и сметководство на непрофитни организации, Сметководство на трошоци. Од септември 2019 година д-р Благоица Колева е раководител на Катедрата за сметководство и контрола на прв циклус на студии како и професор - координатор по практична настава на насоката сметководство и ревизија на Економскиот факултет при Универзитетот Гоце Делчев, Штип.

На 20.8.2019 година на 174. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип со Одлука број 1202-97/3 таа е избрана во звање вонреден професор за наставно-научната област сметководство.

Кандидатката д-р Благоица Колева во текот на својата работна кариера на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип има издадено голем број научноистражувачки и стручни трудови од областа на сметководството, како и 5 универзитетски учебници. Има учествувало на повеќе домашни и меѓународни научни конференции и стручни собири, како и во реализација на повеќе научноистражувачки и стручно-

апликативни домашни и меѓународни проекти. Поседува Лиценца за овластен вештак од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење и за потребите на Министерството за правда и Бирото за судски вештачење, има изработено над 50 стручни вештачења и супер вештачења. Поседува и Уверение за положен испит за проценител на капитал на јавни претпријатија, трговски друштва и други ентитети, како и Лиценца за овластен сметководител издадена од Институтот на сметководители на РМ. Ангажирана е за надворешен соработник - обучувач за реализирање на програмата за обука и испит на директори на основни и средни училишта, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење за Модул број 5 - Финансии, Јавна установа Државен испитен центар – Скопје, со што се стекнува со уште поголеми вештини и техники за предавање и пренесување на знаењата како на студентите, така и на останати вработени од институциите кои имаат потреба од дообука во областа на сметководството.

Кандидатот д-р Благица Колева во моментот работи на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип како вонреден професор.

Општи и посебни услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање согласно Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Општи законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор:

- *Има научен степен доктор на науки од научната област во која се избира*

Кандидатката д-р Благица Колева е доктор на економски науки, со одбранета докторска дисертација на 15.8.2014 година, на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на тема „Ревизорска етика и одговорност во современата професионална практика на раководење со ревизијата“.

- *Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно (се наведува остварениот просек на студиите на прв и остварениот просек на студиите на втор циклус):*

Кандидатката д-р Благица Колева има завршено прв циклус студии на насоката Сметководство и ревизија, со просечен успех **8,59**; вториот циклус на студии на насоката Сметководство и ревизија го завршила со просечна оценка **9,76**.

- *Да бил претходно избран во наставно-научно звање вонреден професор од научната област во која се избира:*

Д-р Благица Колева со Одлука бр.1202-97/3 од 20.8.2019 година на 174. редовна седница од страна на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип е избрана во звање вонреден професор, за наставно научна област сметководство.

- **Има објавено најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со Законот за високото образование во последните пет години пред објавување на огласот за избор:**

Кандидатката д-р Благица Колева од изборот во помлад асистент до денес има објавено над 100 научни трудови, а во периодот од изборот во вонреден професор од август 2019 година до денес има објавено 28 научни труда во меѓународни научни и стручни (научно-популарни) списанија и зборници (согласно со листата на трудови која е дел од овој реферат), шест присуства и учество на научни конференции, три универзитетски учебника за потребите на Економскиот факултет и останатите единици на Универзитетот и пет проектни активности. Во табелата подолу се презентирани неколку објавени трудови во изминатиот 5-годишен период, согласно со важечките законски прописи, а останатите трудови се достапни на електронскиот репозиториум на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и на академските платформи ORCID, Google Scholar и Research Gate, кои можат да се погледнат на следните линкови:

<http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Koleva=3ABlagica=3A=3A.html>

<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-4440-4979>

<https://scholar.google.com/citations?user=RDufNScAAAAJ&hl=en&oi=ao>

<https://www.researchgate.net/scientific-contributions/Blagica-Koleva-2220659813>

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Референтна научна публикација	Година и линк
1.	Koleva, Blagica	<i>Forensic accounting in the Republic of North Macedonia-status and perspectives.</i>	Academic Journal “Management and Education” Economics, Finance, Accounting., 20 (1). ISSN 1312-6121	2024 https://eprints.ugd.edu.mk/34396/
2.	Koleva, Blagica and Angelova, Biljana	<i>Cloud computing as a new paradigm for Macedonian accounting companies</i>	Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (3/2023). ISSN 1857-7741	2023 https://eprints.ugd.edu.mk/33133/
3.	Koleva, Blagica and Mitreva, Mila	<i>Digitalization in accounting-danger, challenge or trend</i>	Academic Journal Management and Education, 19 (1). pp. 13-20. ISSN 13126121	2023 https://eprints.ugd.edu.mk/31953/
4.	Koleva, Blagica and Mitreva, Mila	<i>The world economic and financial crisis caused by Covid-19 pandemic and the impact on accounting information system.</i>	Journal of Annals of Disaster Risk Science, 4 (1-2). ISSN 2623-8934	2022 https://eprints.ugd.edu.mk/29718/
5.	Angelova, Biljana and Koleva, Blagica and Mitreva, Mila	<i>Cost management method for increasing the profitability of enterprises, with reference to the production SMEs in the Republic of North Macedonia.</i>	Journal of the institute of Economics, 23 (2-3/21). pp. 6-18. ISSN 1857-7741	2021 https://eprints.ugd.edu.mk/29045/
6.	Koleva, Blagica and Mitreva, Mila	<i>Strategies for dealing with stressful situations among N. Macedonian accountants caused by Covid 19</i>	Academic Journal Management and Education, 17 (1). pp. 14-18. ISSN 13126121	2021 https://eprints.ugd.edu.mk/28488/

7.	Mitreva, Mila and Koleva, Blagica	<i><u>The upcoming recession due to Covid 19 and its impact on economic growth and the digital transformation in the Balkan region.</u></i>	Journal of Economics, Special Issue. pp. 135-144. ISSN 1857-9973	2021 https://eprints.ugd.edu.mk/28360/
8.	Dimitrova, Janka and Koleva, Blagica and Dimitrova, Eftimija	<i><u>The rights against the obligations of the accountants</u></i>	Journal of Economics, 6 (2). pp. 160-173. ISSN 1857-9973	2021 https://eprints.ugd.edu.mk/28385/
9.	Koleva, Blagica and Georgieva Svrtinov, Vesna	<i><u>The revised financial reports as a basic source of information for the work of the business entities in the Republic of North Macedonia.</u></i>	International Journal Knowledge, 40 (1). ISSN 1857-923X	2020 https://eprints.ugd.edu.mk/24248/
10.	Georgieva Svrtinov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica	<i><u>The impact of Covid-19 on Western Balkans economies.</u></i>	Journal of Economics. ISSN 1857-9973	2020 https://eprints.ugd.edu.mk/27339/
11.	Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Georgieva Svrtinov, Vesna and Dimitrova, Janka and Koleva, Blagica	<i><u>Transfer pricing – definition and methods.</u></i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers. ISSN 2545-4439	2019 https://eprints.ugd.edu.mk/23182/
12.	Dimitrova, Janka and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Kocevaska, Frosina and Dimitrova, Eftimija	<i><u>The application of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia.</u></i>	Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741	2019 https://eprints.ugd.edu.mk/23110/

- **Потврда за познавање на најмалку еден странски јазик:**

Кандидатот д-р Благица Колева има доставено потврда и сертификат за познавање на англиски јазик.

- **Има објавен рецензиран универзитетски учебник или монографија или практикум или збирка задачи од научната област за која се избира:**

Кандидатката д-р Благица Колева во периодот 2019-2024 год. ги има издадено следните универзитетски учебници, кои се користат како наставен материјал за предметите на кои е ангажирана (на прв, втор и трет циклус на студии):

„**Основи на сметководство**”, Благица Колева, Оливера Ѓоргиева-Трајковска Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-244-770-4 (2020).

„**Сметководствени информационални системи**”, Благица Колева, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип. ISBN 978-608-244-841-1 (2021).

„**Управувачко сметководство**”, Благица Колева, Оливера Ѓоргиева-Трајковска, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-277-007-9 (2023).

- **Има способност за изведувањето на високообразовна дејност:**

Д-р Благица Колева целокупната своја 15-годишна кариера, од моментот

на избор во помлад асистент до вонреден професор, ја поминува во рамки на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во текот на овој период, таа има реализирано плодна високообразовна дејност преку изведување на бројни предавања и вежби, менторства, пишување и објавување научни и стручни трудови, учебници, скрипти, практикуми, учества во научни конференции и проектни активности наменети за студентите, реализирање работилници итн. Таа е ментор на преку педесет дипломски трудови, два магистерски труда, а членувала и во бројни комисији за дипломски, магистерски и докторски трудови. Раководител е на катедра Сметководство и ревизија и член во повеќе факултетски комисији.

Посебни законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и наставни звања на УГД Штип:

• ***Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати:***

Кандидатката д-р Благица Колева учествувала во следните пет проекти како член на проектниот тим, во изготвување и реализација на научноистражувачки проекти, а кои може подетално да се погледнат на поставените линкови:

1. Veselinova, Elena and Gogova Samonikov, Marija and **Koleva, Blagica** and Jovanov, Tamara and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2023) Стратегиски развој и оперативен план за Центар за кариера и развој на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип. [Project] (Submitted)

2. Bezovski, Zlatko and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2022) Биди Економист 2022. [Project]

3. Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila and Arsova, Monika and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and **Koleva, Blagica** and Dimitrova, Janka and Temjanovski, Riste (2021) „Биди Претприемач“ - Глобална Недела на Претприемништвото 2021. [Project]

4. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Dimitrova, Janka and Georgieva Svrтинov, Vesna and Gaber, Stevan and Gruevski, Ilija and **Koleva, Blagica** and Gogova Samonikov, Marija and Veselinova, Elena and Lazarov, Darko and Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila (2021) Трета меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии (ICBEF): Економски и социјални импликации од КОВИД-19, предизвици и предлози за надминување. [Project]

5. **Koleva, Blagica** and Timov, Tome and Petrov, Vaska and Nunov, Dijana (2020) “Преку дигитализација до економски одржливо семејно земјоделско стопанство”. [Project]

• ***Под негово менторство изработени дипломски или магистерски или докторски тези:***

Под менторство на д-р Благица Колева се изготвени и одбранети над педесет дипломски трудови и два магистерски труда.

• ***Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници (ментор на најмалку пет дипломски и/или најмалку една магистратура):***

Долгогодишното работно искуство на д-р Благица Колева на Економскиот факултет при УГД Штип, почнувајќи од помлад асистент, до вонреден професор, менторството на повеќе дипломски и магистерски работи, учеството во рецензентски комисији за избор во наставно-научни звања, како и оспособување на помлади наставници и соработници преку нивно вклучување во различни научни и стручни активности, проекти, заедничко пишување трудови, давање совети и менторства, рецензирање на трудови, давање препораки и сл. се доказ за придонесот на кандидатот во оспособување на помлади наставници и соработници.

• **Има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)=40; (НИ)=45; (САОР)=15 или вкупно 100 поени:**

Кандидатката вонр. проф. д-р Благица Колева во изборниот период 2019-2024 година има остварено вкупно 286 поени од кои 40 од наставно-образовна дејност, 127 поени од научноистражувачка дејност и 119 поени од стручно-апликативна и организациско-развојна дејност. Во продолжение следи детална оценка на нејзината високообразовна дејност (наставно-образовна, научно-истражувачка и стручно-апликативна и организациско-развојна дејност).

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

- **Наставно образовна дејност**

Наставно-образовниот ангажман на д-р Благица Колева се протега уште од 2011 година, кога е избрана во помлад асистент во областа сметководство на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Како асистент на Економскиот факултет кандидатот одржува вежби по предметите: Финансиско сметководство, Управувачко сметководство, Анализа на финансиските извештаи, Меѓународни сметководствени стандарди, Сметководствени информационални системи кои се реализираат во наставните центри во Штип, Струмица, Кочани, Радовиш и Скопје.

По изборот во доцент на група предмети од областа сметководство во 2014 година, кандидатката д-р Благица Колева успешно изведува предавања по предметите: Основи на сметководство, Управувачко сметководство, Сметководствени информационални системи, Државно сметководство и сметководство на непрофитни организации, Сметководство на трошоци, Споредбени сметководствени системи. Освен на матичниот, Економски факултет, таа е ангажирана и на Факултетот за информатика или поконкретно, на насоката Бизнис информатика.

Во овој период кандидатката учествува и во изведување настава на втор циклус на студии и тоа за предметите: Менаџерско сметководство, Сметководство на трошоци, Сметководствени информационални системи и технологии и Сметководство на јавен сектор. Д-р Благица Колева изведува настава и на трет циклус на студии, на предметот Менаџерско сметководство.

Нејзината наставно-образовна дејност продолжува и понатаму, кога во 2019 година е избрана за *вонреден професор* во наставно-научната област сметководство, при Катедрата за сметководство и ревизија. Во претстојниот период таа покрива повеќе предметни дисциплини кои се слушаат на програмите од прв циклус студии, како што се: Основи на сметководство, Управувачко сметководство, Сметководствени информационални системи, Државно сметководство и сметководство на непрофитни организации, Сметководство на

трошоци и Споредбени сметководствени системи на Факултетот за информатика на студиската програма Бизнес информатика, а Основи на сметководство на Машински факултет на насоката Индустриско инженерство. На втор циклус студии ги покрива предметите: Менаџерско сметководство, Сметководство на трошоци, Сметководствени информационални системи и технологии и Сметководство на јавен сектор, додека на третиот циклус студии е ангажирана на предметот Менаџерско сметководство.

Во периодот од 2019 г. - тековно е раководител на Катедрата за сметководство и ревизија. Во времето на академскиот ангажман како вонреден професор, кандидатката има остварено успешна наставно-образовна и научноистражувачка дејност изразена преку: редовно одржување на предавања и вежби; редовно одржување на консултации и менторства; објавени бројни научни и стручни трудови, учебници, скрипти и практикуми; учествува на меѓународни конференции; менторства на дипломски трудови; менторства на магистерски трудови; учество во научни проекти и сл.

За потребите на наставно-образовната дејност, кандидатката д-р Благица Колева во изборниот период 2019-2024 година има објавено три универзитетски учебници кои се користат за изведување на наставата по соодветните предмети на Економскиот факултет и на останати единици на Универзитетот, за кои подетално е елаборирано во рефератот во продолжение.

- **Научноистражувачка дејност**

Научноистражувачката дејност на кандидатката д-р Благица Колева може да се оцени преку бројните научноистражувачки трудови издадени во референтни научни публикации и во зборници на научни конференции одржани во земјава и во странство.

Во продолжение следи листа на научноистражувачките трудови на кандидатката класифицирани според припадноста во референтни научни публикации, трудови презентирани на домашни и меѓународни научни собири и трудови издадени во стручни (научно популарни списанија), согласно со критериумите дефинирани во Законот за високо образование:

Во прилог на документацијата за избор, а согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и наставни звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката д-р Благица Колева ги достави во прилог следните трудови кои се приложени на е-репозиториумот на веб-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип:

<http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Koleva=3ABlagica=3A=3A.html>

и тоа по временска рамка од понови кон постари.

- **Научни трудови објавени во референтни научни публикации**

1. **Koleva, Blagica** (2024) [*Forensic accounting in the Republic of North Macedonia- status and perspectives*](#). Academic Journal “Management and Education” Economics, Finance, Accounting., 20 (1). ISSN 1312-6121(<https://eprints.ugd.edu.mk/34396/>)

2. **Koleva, Blagica** and Angelova, Biljana (2023) [*Cloud computing as a new paradigm for Macedonian accounting companies*](#). Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (3/2023). ISSN 1857-7741 (<https://eprints.ugd.edu.mk/33133/>)

3. **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila (2023) *Digitalization in accounting-danger, challenge or trend*. Academic Journal Management and Education, 19 (1). pp. 13-20. ISSN 13126121 (<https://eprints.ugd.edu.mk/31953/>)

4. **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila (2022) *The world economic and financial crisis caused by Covid-19 pandemic and the impact on accounting information system*. Journal of Annals of Disaster Risk Science, 4 (1-2). ISSN 2623-8934 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29718/>)

5. Angelova, Biljana and **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila (2021) *Cost management method for increasing the profitability of enterprises, with reference to the production SMEs in the Republic of North Macedonia*. Journal of the institute of Economics, 23 (2-3/21). pp. 6-18. ISSN 1857-7741 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29045/>)

6. **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila (2021) *Strategies for dealing with stressful situations among N. Macedonian accountants caused by Covid 19*. Academic Journal Management and Education, 17 (1). pp. 14-18. ISSN 13126121(<https://eprints.ugd.edu.mk/28488/>)

7. Mitreva, Mila and **Koleva, Blagica** (2021) *The upcoming recession due to Covid 19 and its impact on economic growth and the digital transformation in the Balkan region*. Journal of Economics, Special Issue. pp. 135-144. ISSN 1857-9973 (<https://eprints.ugd.edu.mk/28360/>)

8. Dimitrova, Janka and **Koleva, Blagica** and Dimitrova, Eftimija (2021) *The rights against the obligations of the accountants*. Journal of Economics, 6 (2). pp. 160-173. ISSN 1857-9973 (<https://eprints.ugd.edu.mk/28385/>)

9. **Koleva, Blagica** and Georgieva Svrtnov, Vesna (2020) *The revised financial reports as a basic source of information for the work of the business entities in the Republic of North Macedonia*. International Journal Knowledge, 40 (1). ISSN 1857-923X (<https://eprints.ugd.edu.mk/24248/>)

10. Georgieva Svrtnov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and **Koleva, Blagica** (2020) *The impact of Covid-19 on Western Balkans economies*. Journal of Economics. ISSN 1857-9973 (<https://eprints.ugd.edu.mk/27339/>)

11. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Georgieva Svrtnov, Vesna and Dimitrova, Janka and **Koleva, Blagica** (2019) *Transfer pricing – definition and methods*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers. ISSN 2545-4439 (<https://eprints.ugd.edu.mk/23182/>)

12. Dimitrova, Janka and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and **Koleva, Blagica** and Kocevaska, Frosina and Dimitrova, Eftimija (2019) *The application of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia*. Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741 (<https://eprints.ugd.edu.mk/23110/>)

• **Научни трудови презентирани на меѓународни и домашни научни собири**

13. Koleva, Blagica and Kocsev, Dusko (2023) *Презентација на тековните работни обврски на сметководителот*. In: предавање и работилница. (In Press) (<https://eprints.ugd.edu.mk/33552/>)

14. Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Dimitrova, Janka (2023) *Предизвици во сметководствената професија во РС Македонија*. In: Предизвици во сметководствената професија во РС Македонија, 10 Nov 2023, Штип. (In Press) (<https://eprints.ugd.edu.mk/32550/>)

15. Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2023) *Analysis of the accounting law of non-*

profit organizations in republic of North Macedonia-Challenges and Recommendations. In: IAI Academic Conference Syracuse University Florence, Italy, 20 June 2023. (<https://eprints.ugd.edu.mk/31952/>)

16. Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2023) *Основање на виртуелно претпријатие-изготвување и презентирање на финансиските извештаи.* In: Отворени денови на УГД - 2023 година. (Unpublished) (<https://eprints.ugd.edu.mk/31780/>)

17. Dimitrova, Janka and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Georgieva Svrтинov, Vesna and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2022) *Ден на сметководството.* In: Ден на сметководството, 10 Dec 2022, Stip. (Unpublished) (<https://eprints.ugd.edu.mk/30710/>)

18. Mitreva, Mila and Koleva, Blagica (2021) *The world economic and financial crisis caused by the COVID-19 pandemic and the impact on accounting information system.* In: 14th Crisis Management Days, 22-23 Sept 2021, Velika Gorica. (In Press) (<https://eprints.ugd.edu.mk/28719/>)

- **Раководење/учество во научноистражувачки проекти**

19. Veselinova, Elena and Gogova Samonikov, Marija and **Koleva, Blagica** and Jovanov, Tamara and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2023) *Стратегиски развој и оперативен план за Центар за кариера и развој на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.* [Project] (Submitted) (<https://eprints.ugd.edu.mk/32639/>)

20. Bezovski, Zlatko and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and **Koleva, Blagica** and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2022) *Биди Економист 2022.* [Project] (<https://eprints.ugd.edu.mk/31114/>)

21. Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila and Arsova, Monika and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and **Koleva, Blagica** and Dimitrova, Janka and Temjanovski, Riste (2021) *„Биди претприемач“ - Глобална недела на претприемништвото 2021.* [Project] (<https://eprints.ugd.edu.mk/28870/>)

22. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Dimitrova, Janka and Georgieva Svrтинov, Vesna and Gaber, Stevan and Gruevski, Ilija and **Koleva, Blagica** and Gogova Samonikov, Marija and Veselinova, Elena and Lazarov, Darko and Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila (2021) *Трета меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии (ICBEF): Економски и социјални импликации од КОВИД-19, предизвици и предлози за надминување.* [Project] (<https://eprints.ugd.edu.mk/28347/>)

23. **Koleva, Blagica** and Timov, Tome and Petrov, Vaska and Nunov, Dijana (2020) *„Преку дигитализација до економски одржливо семејно земјоделско стопанство“.* [Project] (<https://eprints.ugd.edu.mk/27911/>)

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

- **Издадени универзитетски учебници**

24. **Koleva, Blagica** and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) *Управувачко сметководство.* Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-277-007-9 (<https://eprints.ugd.edu.mk/32851/>)

25. **Koleva, Blagica** (2021) *Сметководствени информациони системи.* Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN ISBN 978-608-244-841-1 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29132/>)

26. **Koleva, Blagica** and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2020) *Основи на сметководство.* Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-244-770-4 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29747/>)

- *Издадени трудови во стручно (научно-популарно списание) – зборник*
- 27. Trajkovska, Mihaela and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) [Методи за пресметка на трошоците](https://eprints.ugd.edu.mk/33340/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (24). ISSN 1857-7628(<https://eprints.ugd.edu.mk/33340/>)
- 28. Milanova, Anita and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica (2023) [Развој на сметководството](https://eprints.ugd.edu.mk/33342/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/33342/>)
- 29. Spasovska, Olivera and Koleva, Blagica (2023) [Консолидација на финансиски извештаи](https://eprints.ugd.edu.mk/33395/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (24). ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/33395/>)
- 30. Tasevska, Bisera and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) [Перспективи и предизвици на сметководствената професија во РС Македонија](https://eprints.ugd.edu.mk/33396/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/33396/>)
- 31. Stoilkova, Viki and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) [Сметководствената професија во новата дигитална ера](https://eprints.ugd.edu.mk/33397/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628(<https://eprints.ugd.edu.mk/33397/>)
- 32. Hristoska, Blagica and Koleva, Blagica (2023) [Финансиската анализа како методолошки инструмент за оценка на стабилноста и успешноста на компаниите](https://eprints.ugd.edu.mk/33398/). Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/33398/>)
- 33. Tasevska, Bisera and Koleva, Blagica and Trajkovska, Olivera (2022) [Квалитетно управување со залихите-Предуслов за ефикасно работење на претпријатието](https://eprints.ugd.edu.mk/30967/). Yearbook 2022, 23 (14). ISSN 1857-7296(<https://eprints.ugd.edu.mk/30967/>)
- 34. Shuajibi, Elmedina and Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica (2022) [Форми на финансирање на малите и средни претпријатија](https://eprints.ugd.edu.mk/30969/). Yearbook 2022, 23 (14). ISSN 1857-7296 (<https://eprints.ugd.edu.mk/30969/>)
- 35. Koleva, Blagica and Mladenova, Glorija (2021) [Подготвување, презентација и анализа на билансот на состојба](https://eprints.ugd.edu.mk/29071/). Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628(<https://eprints.ugd.edu.mk/29071/>)
- 36. Koleva, Blagica and Atanasova, Natalija (2021) [Анализа на билансот на состојба како основа за ефикасно деловно одлучување](https://eprints.ugd.edu.mk/29072/). Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29072/>)
- 37. Koleva, Blagica and Velkalkova, Sanja (2021) [Управување со залихи-ключ за успешно деловно работење](https://eprints.ugd.edu.mk/29077/). Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628(<https://eprints.ugd.edu.mk/29077/>)
- 38. Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Krsteva, Viktorija (2021) [Современите методи за пресметка на трошоците како основа за подобрување на конкурентската предност на компаниите](https://eprints.ugd.edu.mk/29087/). Годишен зборник, Економски факултет. ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29087/>)
- 39. Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Georgieva Svrтинov, Vesna and Koleva, Blagica (2021) [Примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување во услови на Ковид-19](https://eprints.ugd.edu.mk/29088/). Годишен зборник, Економски факултет. ISSN 1857-7628 (<https://eprints.ugd.edu.mk/29088/>)
- 40. Georgieva Svrтинov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica (2020) [Влијанието на пандемијата предизвикана од вирусот Ковид-19 врз македонската економија](https://eprints.ugd.edu.mk/29088/). Годишен зборник, Економски

факултет. ISSN 1857-7628(<https://eprints.ugd.edu.mk/27336/>)

41. Georgieva Svrтинov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Miteva-Kacarski, Emilija (2020) [Анализа на влијанието на бруто домашниот производ врз берзанскиот индекс МБИ 10 во Република Северна Македонија](#). Зборник на трудови, Економски факултет. ISSN 1857- 7296 (<https://eprints.ugd.edu.mk/27337/>)

- **Техничко унапредување**

42. Лиценца за вештачење од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење, издадена (обновена) на 26.2.2018 год. од страна на Министерството за правда на РМ. Врз основа на оваа лиценца, д-р Благица Колева има учествувано, како носител или член, во изработка и решавање на голем број вештачења и супер вештачења за потребите на Бирото за судски вештачења-Скопје;

43. Уверение за положен испит за проценувач од областа на трговско друштво, јавно претпријатие и други правни лица, издадено на 5.11.2012 год. од страна на Министерството за економија на РМ;

44. Уверение за овластен сметководител издадено од Министерство за финансии, бр.12-36765/2 од 25.12.2012 год.;

45. Уверение за овластен сметководител, издадено од Институтот за сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, бр.0101835 од 1.11.2016 год.;

46. Ангажирање на надворешен соработник - Обучувач за реализирање на програмата за обука и испит на директори на основни и средни училишта за Модул број 5 – Финансии, Државен испитен центар - Скопје;

47. Сертификат за завршена почетна обука за проценувач на вредноста на капиталот на трговски друштва, јавни претпријатија и други правни лица;

48. Сертификати за учество на меѓународни научни конференции во земјата (1 примерок) и во странство (5 примероци);

49. Сертификат за обучувач на обука – спроведување на обука организирана во рамките на проектот „Преку дигитализација до економски одржливо семејно стопанство“;

50. Сертификат за обучувач на обука: Бизнес планирање-Бизнис;

51. Сертификат за обучувачна обука: Финансиско планирање и предвидување;

52. Сертификат за модератор на тематска сесија сметководство на меѓународна конференција;

53. Сертификат за професионална компетентност во патниот сообраќај (издаден од Министерство за транспорт и врски);

54. Сертификат за учество на вебинар на тема: Практики во РСМ;

55. Сертификат за учество на вебинар на тема: Примерот на владиниот План за економски раст;

56. Сертификат за учество на вебинар на тема: Пазарните дисторзии од државната помош;

57. Сертификат за учество на вебинар на тема: Поим за државна помош и усогласеност на македонското законодателство со EU Acquis;

58. Сертификат за учество на вебинар на тема: Преговорите за членство во ЕУ;

59. Сертификат за учество на Едулаб вебинар на тема: Промоција на тренинг за сајбер безбедност за едукатори (прв и втор дел, два сертификата);

60. Потврда за учесник на обука од областа на материјално, финансиско и сметководствено работење.

• **Учество во изработка на елаборати, експертизи и членство во универзитетски и факултетски комисии и тела, одбори**

61. Учество во изработка на елаборати за прв и втор циклус на студии за насоката Сметководство и ревизија;

62. Учество во изработка на елаборат за трет циклус на студии; (Одлука бр. 1202-74/4 од 7.7.2020 година);

63. Изготвување на вештачења (наод и мислење) од областа на материјално, сметководствено и финансиско работење;

64. Член во Издавачки совет и Редакциски одбор на Годишен зборник на Економски факултет, УГД Штип; (Одлука бр.1202-139/7 од 26.11.2019);

65. Раководител на Катедра за сметководство и ревизија на Економски факултет при УГД-Штип; (Одлука бр.1202-107/6 од 20. 9.2019);

66. Раководител на Катедра за сметководство и ревизија на Економски факултет при УГД-Штип; (Одлука бр.1202-99/10 од 21.9.2022);

67. Член (претседател) во Комисија за јавна одбрана на докторски труд, (Одлука бр.0206-446/3 од 24.4.2023);

68. Член во Комисија за самоевалуација на Економски факултет; (Одлука бр.1202-105/3 од 24.8.2021);

69. Член во Комисија од работна група за координација на активностите во врска со изработка и поднесување на апликација за признавање на испити и акредитација на факултетот (Exemption Accreditation) до ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), London; (Одлука бр. 1202-74/5 од 7.7.2020 година);

70. Член во Комисија за спроведување на тајно гласањето на ректор на Универзитет „Гоце Делчев“; (Одлука бр.1202-68/3 од 26.5.2022);

71. Член во Комисија за спроведување на тајно гласање за избор на продекани на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“; (Одлука бр.1202-99/4 од 21.9.2022);

72. Член на Уредувачки и организациски одбор на трета меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии (ICBEF) „Економски и социјални импликации од Ковид-19, предизвици и предлози за надминување“; (Одлука бр.1202-58/3 од 10.3.2021);

73. Член на Уредувачки и организациски одбор на четврта меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии (ICBEF) „Сегашни глобални трендови и економски ситуации“; (Одлука бр.1202-73/3 од 20.6.2024);

74. Член на Рецензентска комисија за оценка на пријавени кандидати за избор на еден наставник во насловно звање вонреден професор за наставно-научната област сметководство (50328); (одлука бр.1202-36/7 од 22.1.2021);

75. Член во Организациски одбор на проектот „Биди претприемач“; (Одлука бр.1202-133/11 од 16.11.2021);

76. Член во Организациски одбор на проектот „Биди економист 2022“; (Одлука бр.1202-59/17 од 6.4.2022);

77. Член во Организациски одбор во Одбележување на меѓународен ден на сметководството, 10.11.2022 и 10.11.2023 год. (<https://eprints.ugd.edu.mk/32550/>);

78. Член на Наставно-научен совет на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип;

79. Член на Наставно-научен совет на трет циклус студии на Кампус 4 при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип;

80. Член на Центарот за кариера и развој при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип; (Ректорска управа на 224. седница одржана на 27.2.2023 г.);

81. Решение за акредитација на ментор на студени на втор циклус студии, (Решение бр.17-247/5 од 10.3.2017);

82. Одлука за ангажиран професор-кординатор по практична настава на насока сметководство и ревизија на Економски факултет, (<https://teachers.ugd.edu.mk/pArea/ugdElPotpis.aspx>);

83. Член во Меѓународен уредувачки одбор, научен борд, гост-редактори, рецензенти (Scientific Board, Guest Editors and Reviewers), во Академично списание „Management and Education“ Economics, Finance, Accounting, University “Prof. Dr Assen Zlatarov”, Burgas-Bulgaria; (http://www.conference-burgas.com/maevolumes/vol20_2024/b1_v20.pdf).

Кратка евалуација на еден дел од трудовите, а другите се достапни на е-репозиториумот на веб-страницата на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип: <http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Koleva=3ABlagica=3A=3A.html>

1. Евалуација на трудот со реден број 1: Koleva, Blagica (2024) *Forensic accounting in the Republic of North Macedonia-status and perspectives*. Academic Journal “Management and Education” Economics, Finance, Accounting, 20 (1). ISSN 1312-6121

Целта на трудот е да се даде претстава за улогата на форензичкото сметководство во финансиските истраги кое има се поголема улога и значењето во откривањето на лажното финансиско известување и финансиските измами во финансиските извештаи. Сметководствените измами, малверзациите и финансискиот криминал се сè посериозен глобален проблем. Неточните финансиски извештаи обезбедуваат погрешна слика за приносите и финансиската состојба на компанијата. Одлуките што ги носат инвеститорите и другите корисници на финансиските извештаи врз основа на неточни финансиски информации предизвикуваат огромна штета на корисниците на информациите, како и на пошироката јавност. Затоа, во интерес на целокупната финансиска јавност е информациите презентирани во финансиските извештаи да ја покажуваат вистинската слика за финансиската состојба на компанијата. За таа цел, форензичкото сметководство се занимава со откривање на измами во рамки на некоја компанија. Овој вид на сметководство вклучува истрага за начинот на којшто е водено сметководството и како се направени финансиските извештаи за да може да се докажат или да се отфрлат сомнежите за евентуална измама. Воведувањето на форензичкото сметководство како професија е ефикасна мерка не само за откривање на измами, грешки, манипулации и криминални дејствија во финансиските извештаи, туку и за проценетото ниво на штета на компанијата по таа основа.

2. Евалуација на трудот со реден број 2: Koleva, Blagica and Angelova, Biljana (2023) *Cloud computing as a new paradigm for Macedonian accounting companies*. Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje (3/2023). ISSN 1857-7741.

Во фокусот на овој труд е анализирано сметководството како генератор на голема количина на клучни информации за голем број засегнати страни бара употреба на сигурна технологија, методи и техники за обработка и складирање на соодветни информации. Досега невидената експанзија на информатичката технологија од последните неколку години заедно со појавата на интернетот, не го оставија ниту сметководството имуно на промени и внесоа нови парадигми во начинот на тоа како се практикува оваа професија. Сметководството во облак и неговото заедничко влијание е пример за една таква нова парадигма која е во фокусот на овој труд. Cloud сметководство е сметководство каде што сметководствениот софтвер, како и податоците, се наоѓаат на оддалечен сервер кој не е во сопственост на одредена компанија. Cloud сметководствениот софтвер ја врши истата функција како и традиционалните сметководствени софтвери, разликата е само во неговата локација, мобилност и цена.

3. Евалуација на трудот со реден број 3: Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2023) *Digitalization in accounting-danger, challenge or trend*. Academic Journal Management and Education, 19 (1). pp. 13-20. ISSN 13126121

Цел на трудот е преку теоретскиот дел да се објасни каква е дигиталната трансформација, што е концептот, кој е пристапот и процесите на воведување дигитална трансформација во компаниите, какво влијание има дигиталната трансформацијата врз сметководството, и какви придобивки имаат компаниите од тоа. Преку емпириско истражување со помош на анкетирани прашалник, е направено евалуација и анализа на ставот на сметководителите кон дигиталната трансформација. Сметководството како деловна функција и активност без дигитална трансформација е незамисливо во 21 век. Софтверските алатки што се користат со сметководство првенствено за внесување и архивирање на податоци, како и дигитализација на финансиските записи преку т.н. системите за управување со документи се почетна точка за дигитална трансформација на оваа деловна функција и активност. Дигиталната трансформација прави големи промени во сметководството. Тоа не е само промена на софтверот што се користи во работата или автоматизација, туку далеку поголеми промени што подразбираат, пред сè, т.н. режим преку online-real-time и соодветно на тоа ги спроведуваат сите деловни активности кои директно водат кон зголемување на ефикасноста на бизнисот: сметководствени функции и деловни активности како целина.

4. Евалуација на трудот со реден број 4: Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2022) *The world economic and financial crisis caused by Covid-19 pandemic and the impact on accounting information system*. Journal of Annals of Disaster Risk Science, 4 (1-2). ISSN 2623-8934

Ковид пандемијата остави сериозни економски последици во светот, со значителна деловна нестабилност. Токму затоа, брзата реакција од деловните субјекти и нивната флексибилност беа клучни за надминување на овие последици. Донесувањето на соодветни деловни одлуки, пред сè, треба да обезбеди елиминирање на сите поголеми пазарни ризици, како и соодветно приспособување на современото пазарно опкружување. Ваквите деловни одлуки треба да се засноваат на сигурни и квалитетни сметководствени информации кои произлегуваат од сметководствениот информациски систем. Правилно поставен сметководствен и информациски систем е добра почетна точка за обезбедување на релевантни информации, кои се неопходни за донесување адекватни деловни одлуки и елиминирање на опасностите и ризиците кои доаѓаат со интензивните промени на пазарот.

5. Евалуација на трудот со реден број 5: Angelova, Biljana and Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2021) *Cost management method for increasing the profitability of enterprises, with reference to the production SMEs in the Republic of North Macedonia.* *Journal of the institute of Economics*, 23 (2-3/21). pp. 6-18. ISSN 1857-7741

Целта на овој труд е да се анализира методот на управување со трошоците. Притоа, глобализираниот свет во кој работат компаниите постојано ги менува условите под кои тие ги извршуваат своите активности, ги нудат своите производи/услуги и управуваат со трошоците. Овој притисок влијае на профитабилноста на компаниите и затоа е потребно да се најде начин на балансирање на основата помеѓу трошоците и профитот, што понатаму претставува еден од главните фактори на успех.

6. Евалуација на трудот со реден број 6: Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2021) *Strategies for dealing with stressful situations among N. Macedonian accountants caused by Covid 19.* *Academic Journal Management and Education*, 17 (1). pp. 14-18. ISSN 13126121

Сметководствената професија која е крвотокот на економијата и сите нејзини економски процеси, во моментот е под огромен притисок од пандемијата. Следствено, сите сметководители се многу притиснати од кратки рокови и поголем стрес во споредба со претходните години. Затоа, целта на овој труд е да ги анализира главните причини за стресот што доаѓа од пандемијата Ковид-19.

7. Евалуација на трудот со реден број 7: Mitreva, Mila and Koleva, Blagica (2021) *The upcoming recession due to Covid 19 and its impact on economic growth and the digital transformation in the Balkan region.* *Journal of Economics, Special Issue*. pp. 135-144. ISSN 1857-9973

Целта на овој труд е да се оценат главните фактори кои влијаеја на економскиот раст во балканскиот регион за време на корона кризата и причината што придонесе за дигитална трансформација на овие земји.

8. Евалуација на трудот со реден број 8: Dimitrova, Janka and Koleva, Blagica and Dimitrova, Eftimija (2021) *The rights against the obligations of the accountants.* *Journal of Economics*, 6 (2). pp. 160-173. ISSN 1857-9973

Во овој труд авторите ја анализираат важноста на квалитетните, навремени и точни информации за донесување навремени и точни одлуки. Најсигурен извор на информации за финансиското работење на деловните субјекти се ревидираните финансиски извештаи подготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Одговорноста за изготвување на финансиските извештаи е на менаџментот, но во пракса одговорноста за вистинитоста и точноста на информациите презентирани во финансиските извештаи е на овластениот сметководител. Сметководителите се јадрото на економијата, важна врска помеѓу државата и бизнис секторот, одговорни за пресметување и наплата на даноците кои го полнат буџетот, консултанти од бизнис секторот. Целта на овој труд е да се спроведе истражување за да се идентификуваат правата и обврските на сметководителите и колку сметководителите веруваат дека постои рамнотежа помеѓу правата, одговорностите и обврските.

9. Евалуација на трудот со реден број 9: Koleva, Blagica and Georgieva Svrtnov, Vesna (2020) *The revised financial reports as a basic source of information for the work of the business entities in the Republic of North Macedonia.* *International Journal Knowledge*, 40 (1). ISSN 1857-923X

Во економската теорија и пракса присутни се бројни дебати, тврдења и анализи за значајноста на ревидираните финансиски извештаи и нивната улога во работењето на деловните субјекти. Врз основа на тоа, може со сигурност да се заклучи фактот дека станува збор за значително сложена постапка на собирање, вреднување на доказите во однос на исказите за економските случувања, активности и утврдување на степенот на ускладеноста на сите тие искази и информации со сметководствените меѓународни стандарди. Токму затоа теоретската основна цел на истражување во рамки на трудот, се насочува кон едноставно укажување на значајноста на изразеното мислење, односно ревидираниот финансиски извештај за економската одлука, поточно работењето на сите деловни субјекти, како и за перспективата и успехот на работењето на деловниот ентитет. Со таа цел имплементируваниот труд ќе ја истакне основната цел и значајност во рамки на емпириското истражување, на ревидираните финансиски извештаи како дополнителен фактор за ефективно финансиско работење, како и откривање на неефективно работење во рамките на деловниот ентитет врз кој е извршена ревизија.

10. Евалуација на трудот со реден број 10: Georgieva Svrtnov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica (2020) *The impact of Covid-19 on Western Balkans economies*. Journal of Economics. ISSN 1857-9973

Овој труд има за цел да го анализира влијанието на глобалната пандемија предизвикана од вирусот КОВИД-19 врз земјите од регионот Западен Балкан, како и мерките коишто беа преземени од страна на нивните влади со цел да се ублажат негативните ефекти од кризата врз нивните економии. Резултатите од анализата укажуваат на намалување на агрегатната понуда и побарувачка во земјите од регионот Западен Балкан, како последица на пандемијата, а тоа резултираше со пад на БДП на овие земји. Во насока на ублажување на негативните ефекти од кризата, согласно со презентираниите податоци во трудот, владите на овие земји воведоа мерки за поддршка на домаќинствата и бизнисите, како и побараа финансиска поддршка од меѓународните финансиски институции како што се Светска банка и Меѓународниот монетарен фонд.

11. Евалуација на трудот со реден број 11: Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Georgieva Svrtnov, Vesna and Dimitrova, Janka and Koleva, Blagica (2019) *Transfer pricing – definition and methods*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers. ISSN 2545-4439

Целта на овој труд е да се истражи важноста на трансферните цени и на методите за нивно утврдување. Повеќето земји ги дефинираат правилата за одредување на трансферните цени во даночната регулатива. Генерално, со овие правила се обезбедува дека условите на контролираните трансакции нема да се разликуваат од оние што би настанале во услови на неконтролирани трансакции (помеѓу независни претпријатија). Ова се нарекува принцип на издолжена рака (arm's length principle). Постојат неколку методи што мултинационалните компании и даночните администрации можат да ги користат за утврдување на трансферните цени за трансакциите помеѓу придружните ентитети. Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) дефинира пет главни методи за утврдување на трансферните цени, кои се предмет на обработка во овој труд, со практични примери кои можат да им помогнат на компаниите да одлучат кој е најсоодветен за нивните потреби: 1. Метода на споредлива неконтролирана цена; 2. Метод на

цена на препродажба; 3. Метод на трошоци плус; 4. Метода на трансакциска нето-маргина; 5. Метода на трансакциска поделба на добивката.

12. Евалуација на трудот со реден број 12: Dimitrova, Janka and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Kocevska, Frosina and Dimitrova, Eftimija (2019) *The application of the sample method in the audit process by the audit companies in the Republic of North Macedonia*. Economic Development, Journal of the Institute of Economics - Skopje. ISSN 1857-7741

Процесот на ревизија е активност која се спроведува од овластени ревизори вработени во ревизорски компании, со цел изготвување на ревизорски извештај и мислење за вистинитоста и точноста на информациите презентирани во финансиските извештаи, врз основа на кои заинтересираните страни донесуваат деловни одлуки. Ревизијата го зголемува кредибилитетот на финансиските извештаи, притоа применувајќи голем број ревизорски процедури и тестови со цел да се обезбедат доволно и соодветни докази за ревизија, што е основа за ревизорското мислење. Како алатка за спроведување брза, ефикасна, ефективна и економична ревизија, се применува методот на примерок. Изборот на репрезентативен примерок на ставки што ќе ја претставуваат целината на ставките што се предмет на ревизија, бара знаење и вештини на ревизорот кој ја спроведува ревизијата. Прашањата за тоа колку, кога и зошто ревизорите го применуваат методот на примерок во ревизијата се предмет на емпириско истражување спроведено од ревизорските фирми во Република Македонија, а резултатите од истражувањето и заклучоците се презентирани во овој труд.

15. Евалуација на трудот со реден број 15: Koleva, Blagica and Mitreva, Mila (2023) *Analysis of the accounting law of non-profit organizations in republic of North Macedonia-Challenges and Recommendations*. In:IAI Academic Conference Syracuse University Florence, Italy, 20 June 2023.

Целта на овој труд е анализата на законот за сметководство на непрофитните организации. А покрај правната рамка, оваа анализа вклучува и истражување преку формата на анкетен прашалник како и директни интервјуа со релевантни претставници по однос на примената на законот. Анализата дава детален преглед на сегашните законски одредби, но и препораки за нивно ревидирање. Предмет на трудот е водењето на сметководството, деловните книги, сметководствените документи и обработката на податоците, финансиските извештаи, како и други прашања во врска со сметководството на непрофитните организации. Непрофитните организации се должни да водат сметководство, составуваат и поднесуваат сметководствени искази во согласност со законот и прифатените сметководствени принципи, сметководствено прифатената практика и сметководствени стандарди, со цел за точно, вистинито, сигурно, сеопфатно, благовремено, ажурно и поединечно искажување на билансните позиции, состојбата на средствата, обврските, изворите на средства, приходите и расходите и резултатите од работењето. Со законот за сметководство на непрофитните организации се уредува водењето на сметководството, деловните книги, сметководствените документи и обработката на податоците, признавањето на приходите и расходите, проценувањето на билансните позиции, ревалоризацијата, финансиските извештаи, доставувањето на финансиските извештаи и други прашања во врска со сметководството на правни лица основани со посебни прописи од кои произлегува дека се непрофитни организации. Непрофитните организации се должни да го водат сметководството по системот на двојно сметководство, а според распоредот на сметките од

сметковниот план за непрофитните организации. Законот за сметководство на непрофитни организации ги пропишува сметководствените принципи и правила, како и содржината на основните финансиски информации кои се обелоденуваат од страна на граѓанските организации до заинтересираните страни.

19. Евалуација на трудот со реден број 19: Veselinova, Elena and Gogova Samonikov, Marija and Koleva, Blagica and Jovanov, Tamara and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2023) Стратегиски развој и оперативен план за Центар за кариера и развој на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип. [Project]

Главна цел на проектот е Центарот за кариера и развој на Универзитетот „Гоце Делчев“ да ги прошири, ажурира и развие активностите кои се во функција на потребите на тековните и дипломираните студенти на Универзитетот, како и да одигра клучна улога во поврзувањето на Универзитетот со важни надворешни чинители во општеството, вклучуваќи и проширувајќи ја соработката со релевантни институции во државата, бизнис секторот, невладини организации и слично. Актуелната состојба со ангажирани ресурси и кадри, воедно активности, го ограничува потенцијалот за развој на овој центар и затоа е потребно проширување и ревитализирање на неговата функција во рамки на УГД.

Со предвидените активности во рамки на Центарот за кариера и развој ќе се настојува да се постигнат неговите примарни цели и намера за долгорочно поврзување на студентите (кои во иднина ќе бидат значајни чинители во општеството) со Универзитетот, а индиректно ќе се засили добрата слика за Универзитетот, како и позитивното влијание на УГД во средината, за одржување на долгорочен интерес за студирање на УГД.

20. Евалуација на трудот со реден број 20: Bezovski, Zlatko and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica and Mitreva, Mila and Arsova, Monika (2022) Биди економист 2022. [Project]

„Биди економист“ - дводневен настан со серија предавања, работилници и други активности за афирмација и запознавање на професиите кои произлегуваат од Економскиот факултет во Штип.

21. Евалуација на трудот со реден број 21: Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila and Arsova, Monika and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica and Dimitrova, Janka and Temjanovski, Riste (2021) „Биди претприемач“ - Глобална недела на претприемништвото 2021. [Project]

Цел на настанот: Поттикнување на средношколците и студентите да создадат претприемнички менталитет со цел активно да се впуштат во креирање на можности за самовработување и создавање на нови и брзорастечки бизниси. Настанот е дел од Глобалната недела на претприемништво (ГНП2021) како еднонеделна иницијатива која се случува истовремено во 180 земји широм светот.

22. Евалуација на трудот со реден број 22: Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Dimitrova, Janka and Georgieva Svrтинov, Vesna and Gaber, Stevan and Gruevski, Plija and Koleva, Blagica and Gogova Samonikov, Marija and Veselinova, Elena and Lazarov, Darko and Bezovski, Zlatko and Mitreva, Mila (2021) Трета меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии (ICBEF): Економски и социјални импликации од КОВИД-19, предизвици и предлози за надминување. [Project]

Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип беше домаќин на Третата меѓународна научно-стручна конференција со наслов

„Економски и социјални импликации од Ковид-19, предизвици и предлози за надминување“, која се одржа онлајн, на 28 и 29.6.2021 година.

Несомнено е влијанието на глобалната пандемија како последица на вирусот Ковид-19 врз глобалната економија. Целокупната глобална економска активност, слабите финансиски меѓународни трансакции, новонастанатото макроекономско опкружување го иницира прашањето за подетална анализа на предизвиците со кои е соочен светот, како и политиките и стратегиите кои треба да се преземат за стабилизирање на економијата. Социјалното дистанцирање, изолацијата, како и ограничувањата кои беа наметнати врз основните секојдневни човекови активности, предизвикаа намалување на работните места и ги зголемија трошоците на живот, како резултат на намалената економска активност и ограниченото движење. Интензитетот на овие рестрикции предизвикаа промена на социјалното и економското однесување на многубројните економски учесници. Конференцијата беше организирана како форум на едукатори, истражувачи и практичари, со цел презентирање и дискусии поврзани со последните случувања предизвикани од КОВИД пандемијата, економските и социјални влијанија и последици од оваа криза, како и прашањата поврзани со начинот на економско закрепнување.

23. Евалуација на трудот со реден број 23: Koleva, Blagica and Timov, Tome and Petrov, Vaska and Nunov, Dijana (2020) „Преку дигитализација до економски одржливо семејно земјоделско стопанство“. [Project]

Проектот со наслов „Преку дигитализација до економски одржливо семејно земјоделско стопанство“ е спроведен на територијата на Општина Струмица со посебен акцент на руралните средини кои гравитираат околу. Основната цел на проектот е да се акцентираат потребите во секторот земјоделство и рурален развој: креирање на политики и мерки коишто ќе придонесат кон задржување на економската стабилност на земјоделското производство; подигнување на дигиталната и компјутерска писменост кај земјоделските производители и здруженијата во секторот, затоа што оваа криза сепак на земјоделците им покажа дека дигитализацијата на производството е нужна, како и менувањето на начинот на комуницирање и започнување на користењето на современи онлајн дигитални алатки; подигнувањето на свеста, но и информираноста, како за вирусот, така и за потребата од почитување на препораките и користење на заштитни средства и опрема.

24. Евалуација на трудот со реден број 24: Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) Управувачко сметководство. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-277-007-9 (универзитетски учебник)

Учебникот „Управувачко сметководство“ од авторките проф. д-р Благица Колева и проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска детално го разработува управувачкото сметководство, како алатка која му помага на менаџментот во остварување на поставените цели на компанијата. Имено, при донесување одлуки, менаџментот ги комбинира информациите за трошоците кои ги прави компанијата со останати информации, вклучувајќи и лична проценка за деловните активности и нивните нефинансиски ефекти. Учебникот содржи теоретска разработка на управувачкото сметководство и неговото значење во управувањето со работењето на компаниите, во правец на остварување на дефинираните цели, пред сè преку управување и контрола на трошоците, како и практични примери и пресметки

кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа значајна и динамична проблематика. Креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување знаења за целите, задачите и улогата на управувачкото сметководство, изготвување калкулации, осознавање на методите за пресметка на трошоците на учиноците и примена на сите овие информации во донесување на ефикасни деловни одлуки.

25. Евалуација на трудот со реден број 25: Koleva, Blagica (2021) Сметководствени информациони системи. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-244-841-1 (универзитетски учебник)

Учебникот „Сметководствени информациони системи“ од авторката проф. д-р Благица Колева претставува заокружена целина на материјалот поврзан со сметководствениот систем во целина, од неговиот развој до процесот на анализа и дизајнирање на сметководствените информациски системи. Учебникот е наменет првенствено за изучување на предметот Сметководствени информациони системи од страна на студентите на Економскиот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, за сите насоки на прв циклус студии.

Учебникот е креиран врз основа на потребата од создавање учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на знаења за сметководствено-информацискиот систем, преку поим, задачи и цели за деловен информациски систем, системска структура, развој и контрола на сметководствените информациски системи и сметководствените информациски технологии и софтвери кои претставуваат важна инфраструктура без која не може да се замисли современото работење на еден деловен субјект. За таа цел, учебникот се одликува со голема теоретска и практична значајност, разбирањето и правилната примена на концептите, принципите и барањата на сметководствените информациски системи имаат огромно значење за презентација на веродостојна и објективна слика за финансиската состојба и успешност на деловните ентитети, како и за потребите на сите заинтересирани стејкхолдери од квалитетни, веродостојни и разбирливи информации. Оттука, сметам дека учебникот ќе даде значителен придонес во збогатување на материјата која ја обработува и ќе им помогне како на студентите, така и на пошироката стручна јавност во полесно совладување на оваа значајна проблематика.

26. Евалуација на трудот со реден број 26: Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2020) Основи на сметководство. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип. ISBN 978-608-244-770-4 (универзитетски учебник)

Учебникот „Основи на сметководство“ од авторите проф. д-р Благица Колева и проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска претставува заокружена целина на материјалот поврзан со сметководствена евиденција на економските настани и трансакции во деловните ентитети. Учебникот е наменет првенствено за изучување на предметот Основи на сметководство од страна на студентите на Економскиот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип, за сите насоки од прв циклус на студии. Учебникот е креиран врз основа на потребата од создавање учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите стекнување на знаења за основите на сметководството, преку основните сметководствени поими, принципи, цели, до сметководствен третман на сите видови на средства, обврски,

капитал, приходи и расходи и изготвување на основните финансиски извештаи за целите на екстерното финансиско известување на деловниот ентитет.

27. Евалуација на трудот со реден број 27: Trajkovska, Mihaela and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) Методи за пресметка на трошоците. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (24). ISSN 1857-7628

Предмет на обработка во овој труд претставуваат методите за пресметка на трошоците, со посебен осврт на современите методи, преку анализа на начинот на кој истите ги опфаќаат и пресметуваат сметководствените трошоци, со цел за што е можно попрецизно одредување на цената на чинење на учиноците.

Современите методи за пресметка на трошоците имаат значајна улога во современите пазарни економии, заради с поизразената потреба за хармонизација на производствените процеси и ефикасно управување со финансиите, односно зголемување на профитот на компаниите. Традиционалните системи за пресметка на трошоците се недоволно ефикасни во управувањето со производството, затоа што во услови на развиени и високо конкурентни пазари, се јавува потреба во исто време да се произведува поевтино, со повисок квалитет и побрзо во однос на конкуренцијата. Ова може да се постигне со воведување и примена на современите методи за пресметка на трошоците, кои имаат различни цели и со самото тоа, не се универзални за сите типови на индустрии.

Врз основа на различните потреби на компаниите и поставените цели на работењето, менаџментот избира еден од методите за пресметка на трошоците, кој најдобро ги задоволува потребите на сметководството и стратешкиот менаџмент на компанијата.

28. Евалуација на трудот со реден број 28: Milanova, Anita and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica (2023) Развој на сметководството. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628

Целта на оваа анализа е да се разбере современиот свет на сметководството, но преку призмата на неговите почетоци кои датираат уште пред околу 10.000 години од нашата ера. Сметководствените информации ги обезбедува сметководствениот информациски систем, кој како потсистем на информациски систем на компанијата има големо значење и улога. Сметководството преку планирањето, контролата и анализата, како и преку компјутерската обработка на информациите, е еден од најважните инструменти за ефикасно управување со компаниите.

Почетоците на сметководството датираат уште од античка Месопотамија (со почетоците на цивилизацијата), односно потребата за евиденција се јавила со појавата на писменоста и на „размената“, како и парите како средство за размена. Од тогаш, па до денес сметководството постојано еволуирало и се приспособувало согласно со тековните промени. Дел од предизвиците и потребите за развојот се обелоденети во овој труд. Сметководството како професија се развивало и претрпело промени, но темелите останале исти. Приспособливоста, континуитетот, ажурноста и навременоста останале темел за развој на професијата до денешното ниво. Сите промени во општествениот поредок, формите на организациите, околностите, како и глобализацијата не успеале да ја разнишаат сметководствената нишка, туку напротив таа секогаш нашла начин да го зацврсти нејзиното постоење.

29. Евалуација на трудот со реден број 29: Spasovska, Olivera and Koleva, Blagica (2023) Консолидација на финансиски извештаи. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (24). ISSN 1857-7628

Во овој труд авторите го анализираат остварувањето на основните финансиски функции во една компанија, како што се алокација на средствата за одделни намени, остварување на оптимална комбинација на изворите за финансирање на одделните активности и остварување на ефикасна распределба на финансискиот резултат во согласност со поставените цели на работењето, се базираат врз податоците од нејзините финансиски извештаи. Финансиските извештаи на една компанија можат да бидат многу сложени, факт кој дополнително го истакнува значењето на финансиската анализа, преку која сложените податоци од финансиските извештаи се сведуваат на разбирливи показатели за нивните корисници - стејкхолдери. Извештајот за финансиска состојба претставува дел од задолжителниот сет на финансиски извештаи кои се изготвуваат од страна на секој деловен субјект, на крајот на секој пресметковен период. Значењето на овој финансиски извештај е големо во ефикасното менаџирање со компаниите.

30. Евалуација на трудот со реден број 30: Tasevska, Bisera and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) Перспективи и предизвици на сметководствената професија во РС Македонија. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628

Во овој труд се анализирани перспективите и предизвиците со кои се соочува сметководствената професија во РС Македонија со цел разработка на денешните и идните проблеми на сметководствената струка, како и новите предизвици. Клучот да се разбере еден бизнис се наоѓа во разбирањето на неговото сметководство. Сметководството има централна улога во работењето на секој модерен бизнис. Сметководството како професија во развојот на економијата на една земја е од непроценлива важност. Сметководителите се јадрото на економијата, важна алка помеѓу државата и бизнис секторот, одговорни за пресметување и прибирање на даноците од кои се полни буџетот, сметководителите се консултанти на бизнис секторот. Сметководителите се исправени пред предизвикот континуирано да го надградуваат сопственото знаење и умеење и постојано да пронаоѓаат начини, методи и технологии. Сметководителите се во позиција да мора да го приспособат својот начин на функционирање, со нови информатички технологии и придобивките кои истите ги нудат. Сметководствената професија, исто како и многу други професии, се испречува пред предизвикот наречен континуирана едукација и знаење од повеќе области, вклучувајќи ја и информатичката технологија. Оние сметководствени компании кои ќе успеат да направат трансфер на своето знаење и умеење, кои постојано и успешно ќе менаџираат со знаењето на своите вработени и ќе бидат во тек со новите информатички технологии, ќе успеат во голема мера да остварат компаративни предности во однос на конкуренцијата.

31. Евалуација на трудот со реден број 31: Stoilkova, Viki and Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera (2023) Сметководствената професија во новата дигитална ера. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628

Предмет на анализа во овој труд претставуваат промените со кои се соочува сметководствената професија во новата дигитална ера, со посебен осврт даден на клучните предизвици и технологиите кои можат да дадат придонес за нивно надминување. Сметководствената професија, како неизоставен дел од корпоративното управување, се соочува со значителни промени во контекстот на новата дигитална ера. Воведот на напредни технолошки иновации, како што се вештачка интелигенција, „облак“ компјутерски системи и блокчејн технологија,

придонесува досегашните методи и практики во сметководството да исчезнат. Трудот се фокусира на разбирањето на тоа како сметководствената професија треба да се адаптира и интегрира со овие нови технологии.

Со воведување на вештачката интелигенција, сметководителите имаат можност да автоматизираат многу рутински задачи, што ќе им овозможи да се фокусираат на стратешки и аналитички аспекти на својата работа. Истовремено, „облак“ компјутерски системи обезбедуваат можност за повеќефункционалност и мобилност, овозможувајќи пристап до податоци од каде било и кога било. Блокчејн технологијата, со својата дистрибуирана и непроменлива природа, придонесува за обезбедување на интегритетот и сигурноста на финансиските трансакции.

32. Евалуација на трудот со реден број 32: Hristoska, Blagica and Koleva, Blagica (2023) Финансиската анализа како методолошки инструмент за оценка на стабилноста и успешноста на компаниите. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, Штип, 15 (25). ISSN 1857-7628

Предмет на обработка во овој труд претставува финансиската анализа како еден од методолошките инструменти преку која може да се направи една првична оценка каква стабилност и успешност има дадена компанија. Финансиската анализа претставува селекција, евалуација и интерпретација на финансиски податоци и други релевантни информации кои овозможуваат проценка на оперативните перформанси и финансиската состојба на компанијата или индустријата. Финансиската анализа мора да ги земе предвид сите релевантни економски информации кои може да влијаат врз работењето на економскиот ентитет, вклучени, но не и лимитирани во нивните финансиски извештаи. Функцијата на финансиската анализа е да им овозможи на оние кои партиципираат на финансиските пазари да формираат свои сопствени рационални очекувања за идните економски настани, посебно за вредноста, тајмингот и несигурноста на идниот готовински тек на компанијата. Преку овој процес финансиските аналитичари формираат мислења за апсолутната и релативната вредност на индивидуалните компании, донесуваат инвестициски одлуки или поттикнуваат тие да бидат донесени.

33. Евалуација на трудот со реден број 33: Tasevska, Bisera and Koleva, Blagica and Trajkovska, Olivera (2022) Квалитетно управување со залихите-Предуслов за ефикасно работење на претпријатието. Yearbook 2022, 23 (14). ISSN 1857-7296

Целта на овој труд е управувањето со залихите како еден од битните предуслови за ефикасно и успешно работење на претпријатијата. Цел на управувањето со залихите е одржување на оптимално ниво на залихи во компанијата. Надминувањето на оваа ниво може да предизвика премногу трошоци за чување и одржување, а од друга страна кусок на залиха може да го стопира или задоцни производствениот процес. Доколку бенефитот од залихите е поголем од трошоците, тогаш е разумно претпријатието да ги чува залихите. Има голем број проблеми при одредување на економски оптималното ниво и за тоа како да се конвертираат или елиминираат сите релевантни вишоци или кусоци на залихите. Утврдувањето на економската количина на порачка (EOQ) и моментот на чување на нарачката е друг проблем кој е познат за менаџментот. Затоа секое претпријатие за да може да опстане на пазарот, да има ефикасно и ефективно деловно работење, да носи добри деловни одлуки и да биде профитабилно, неопходно е соодветно да управува со своите залихи, а за да го постигне тоа треба да располага со соодветен систем за евиденција на залихите, и вистинска стратегија, методи и алатки за управување со залихите.

34. Евалуација на трудот со реден број 34: Shuaajibi, Elmedina and Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica (2022) Форми на финансирање на малите и средни претпријатија. Yearbook 2022, 23 (14). ISSN 1857-7296

Во услови на глобална економска криза проблемите во врска со обезбедувањето соодветни извори за финансирање на бизнисите стануваат се поизразени. Деловните субјекти е неопходно да извршат оптимализација на изворите на финансирање, што ќе овозможи максимизирање на крајните финансиски ефекти, од една страна, и минимизирање на почетните вложувања, од друга страна. Интересот на деловните субјекти за оптимализација на изворите на финансирање произлегува од нивното влијание врз ликвидноста и профитабилноста на работењето. Самофинансирањето претставува најевтин облик на финансирање на процесот на репродукција, бидејќи деловниот субјект не го оптоварува со камати, ниту со обврска за враќање на главницата, што не е случај со туѓите извори на финансирање. Ваквиот начин на финансирање овозможува висок степен на финансиска независност при донесување на финансиските одлуки, како и флексибилност во водењето на финансиската политика и распределбата на добивката. Меѓутоа, деловните субјекти не можат да го финансираат својот раст и развој исклучиво од сопствени извори. Имено, тие често се потпираат и на позајмените извори, односно на кредитите од банките и другите финансиски институции, емисијата на хартии од вредност, специфичните облици на финансирање, како што се: факторниг финансирањето, форфетинг финансирањето, лизингот и финансирањето со франшиза. При донесувањето одлука за избор на соодветен извор на финансирање, деловниот субјект треба да има предвид определени фактори, од кои позначајни се следниве: актуелните услови на пазарот на капитал, степенот на задолженост на деловниот субјект, цената на акциите, даночната политика, степенот на развој на деловниот субјекти и сл. Во многу потешка ситуација во однос на големите, се малите и средни претпријатија, кои имаат ограничен пристап до изворите на финансирање на нивното работење.

35. Евалуација на трудот со реден број 35: Koleva, Blagica and Mladenova, Glorija (2021) Подготвување, презентација и анализа на билансот на состојба. Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628

Во овој труд е анализирано остварувањето на основните финансиски функции во една компанија базирани врз податоците од нејзините финансиски извештаи. Финансиските извештаи на една компанија можат да бидат многу сложени, факт кој дополнително го истакнува значењето на финансиската анализа, преку која сложените податоци од финансиските извештаи се сведуваат на разбирливи показатели за нивните корисници – стејкхолдери. Билансот на состојба претставува дел од задолжителниот сет на финансиски извештаи кои се изготвуваат од страна на секој деловен субјект, на крајот на секој пресметковен период. Значењето на овој финансиски извештај е големо во ефикасното менаџирање со компаниите.

Целта на овој труд е да се објасни изготвувањето и значењето на Билансот на состојба, како дел од сетот на финансиски извештаи кои ги изготвуваат деловните субјекти, преку обработка на поимот, формите во кои се составува, содржината и обработка на финансиските показатели кои се пресметуваат со користење на билансните позиции од овој извештај.

36. Евалуација на трудот со реден број 36: Koleva, Blagica and Atanasova, Natalija (2021) Анализа на билансот на состојба како основа за ефикасно

деловно одлучување. Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628

Фокусот на овој труд е анализата на Билансот на состојба како основа за ефикасно деловно одлучување. Билансот на состојба е моментална слика на финансиската положба на некое претпријатие на одреден ден. Овој извештај ја покажува големината и структурата на средствата и изворите на финансирање. Билансот на состојба е исклучително важна финансиска основа при носење деловни одлуки и поради тоа, мора да дава веродостоен, објективен и сигурен преглед на средствата, капиталот и обврските, промените во финансиската состојба и финансискиот резултат од работењето. Значењето на овој финансиски извештај е големо и во ефикасното менаџирање со компаниите.

37. Евалуација на трудот со реден број 37: Koleva, Blagica and Velkacova, Sanja (2021) Управување со залихи - клуч за успешно деловно работење. Yearbook 2021, 22. ISSN 1857-7628

Во овој труд авторите го анализираат управувањето со залихите кое директно влијаат на подобрување на ефикасноста и зголемување на ефективност на компанијата. Менаџментот е заинтересиран за залихите и затоа ги планира и контролира. Поради тоа, потребен е ажурен систем на нивна евиденција. Со вистинска стратегија и алатки за управување со залихите, се оптимизира нивото на залиха во магацинот. Порастот на вредноста на неконкурентни залихи е сигнал за лошо работење и потенцијална загуба. Менаџментот треба постојано да го анализира нивото на залихи, како на залихите кои се чуваат како предмети за работа, исто така и на залихите на готовите производи и стоки, со цел да ги намали или избегне финансиските расходи од нивно непотребно чување. Одржувањето на вистински потребното ниво на залихи, има големо влијание на успешноста кај сите бизниси, независно од големината.

38. Евалуација на трудот со реден број 38: Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Krsteva, Viktorija (2021) Современите методи за пресметка на трошоците како основа за подобрување на конкурентската предност на компаниите. Годишен зборник, Економски факултет. ISSN 1857-7628

Управувањето со трошоците значи нивно рационално намалување со основна цел зголемување на профитабилноста на компаниите. Ефикасното управување со трошоците овозможува реализација на поставените цели на работењето и остварување конкурентска предност на компаниите на пазарот. Ова всушност значи поефикасна употреба на расположивите ресурси и строга контрола на трошоците, преку намалување на активностите што резултираат со високи трошоци. Поради интензивните промени во технологијата и пазарните услови, традиционалните сметководствени системи за пресметка на трошоците станале несоодветни. Тие се појавиле во време кога многу компании имале мал обем на производство, а директната работна сила и материјалите биле главните трошоци на производството. Денес ситуацијата е значително променета. Компаниите произведуваат во големи размери, директната работна сила има мал удел во вкупните трошоци, а оперативните трошоци се зголемуваат.

Во обид за поефикасно управување со трошоците развиени се бројни современи методи за нивна пресметка, со што се овозможува донесување на оптимални деловни одлуки и зголемување на успешноста во работењето на компаниите.

39. Евалуација на трудот со реден број 39: Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Georgieva Svrтинov, Vesna and Koleva, Blagica (2021) Примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување во услови на Ковид 19. Годишен зборник, Економски факултет. ISSN 1857-7628

Предмет на овој труд претставува обработка на предизвиците со кои се соочуваат деловните ентитети во примената на Меѓународните стандарди за финансиско известување во услови на ковид кризата. Со истите тие предизвици се соочуваат и ревизорите кои ги ревидираат објавените финансиски извештаи, како и инвеститорите кои донесуваат одлуки врз основа на истите. Годишните 2020, како и 2021, беа и с уште се сведок на најекстремната економска криза во 21 век. За разлика од рецесиите што се случува во изминатите две децении, оваа криза е резултат на пандемијата предизвикана од корона вирусот Ковид-19. Најголем дел од деловните ентитети кои работат во турбулентно економско опкружување, со многу нови предизвици и во услови на зголемена неизвесност, се соочуваат со зголемена комплексност во финансиското известување за влијанието на Ковид-19 врз нивните финансиски извештаи.

40. Евалуација на трудот со реден број 40: Gorgieva Svrтинov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija and Koleva, Blagica (2020) Влијанието на пандемијата предизвикана од вирусот Ковид-19 врз македонската економија. Годишен зборник, Економски факултет. ISSN 1857-7628

Овој труд има за цел да ги анализира економските последици од глобалната пандемија предизвикана од вирусот КОВИД-19 врз нашата земја. Во трудот, направена е анализа на неколку клучни економски варијабли, со цел да се види дали и како тие се погодени од вирусната инфекција предизвикана од Ковид-19. Резултатите од анализата во трудот укажуваат на фактот дека имајќи ја предвид отвореноста на нашата економија, негативните ефекти лесно можат да се прелеат од другите економии. Покрај тоа, и во рамките на нашата економија последиците можат да се прелеваат од еден сектор во друг, при што фирмите ќе се соочат со намалена ликвидност, поради намалување на производството, што пак, ќе го намали бројот на вработени, а долгорочно и ќе предизвика пад на бруто домашниот производ.

41. Евалуација на трудот со реден број 41: Gorgieva Svrтинov, Vesna and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Koleva, Blagica and Miteva-Kacarski, Emilija (2020) Анализа на влијанието на бруто домашниот производ врз берзанскиот индекс МБИ 10 во Република Северна Македонија. Зборник на трудови, Економски факултет. ISSN 1857- 7296

Во овој труд предмет на анализа е влијанието на БДП врз берзанскиот индекс МБИ 10 во Република Северна Македонија. Резултатите од анализата во трудот укажуваат на тоа дека движењата на берзата и на цените на акциите често се непостојани и понекогаш не се многу корелирани од економските фактори. Оттука, тешко е да се идентификуваат сите специфични фактори кои влијаат на берзата како целина, бидејќи таа претставува сложен, меѓусебно поврзан систем на големи и мали инвеститори, кои често донесуваат некоординирани одлуки за различните инвестициони можности. Сепак, согласно со презентираниите податоци во трудот, бројни макроекономски фактори влијаат на цените на акциите и на берзанските индекси, што предизвикува нивен нагорен или надолен тренд. Бруто домашниот производ како една од макроекономските варијабли влијае на зголемување на профитот на компаниите, а со тоа и на цената на нивните акции.

Завршна евалуација на наставно-педагошката и научноистражувачката дејност

Во рамките на научноистражувачката дејност и наставно-педагошката дејност, Рецензентската комисија констатира дека д-р Благоица Колева е посветен наставник и истражувач од наставно-научната област сметководство, кои ги извршува професионално и стручно. Нејзиниот опус во научната и образовната литература е исклучително широк и корисен, со авторско портфолио кое се состои од над 100 литературни единици, објавени во референтни научни публикации, научни собири, годишни зборници и сл. Д-р Благоица Колева учествувала и во проекти од научноистражувачки и стручно-апликативен карактер, од кои дел се реализирани во рамките на Фондот за научноистражувачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, а дел се поддржани од екстерни извори.

И во наставно-педагошкиот дел д-р Благоица Колева, исто така има богато професионално искуство. За време на нејзината кариера во високото образование од помлад асистент до вонреден професор покривала бројни предмети на Економскиот факултет како што и има учество на Факултетот за информатика и Машински факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Со својата активност на Катедрата за сметководство и ревизија се потврдува не само со покривањето на значајни предмети од оваа област, туку таа долго време ја врши и функцијата раководител на оваа катедра. Во извршувањето на нејзината професија, односно наставно-образовната дејност, д-р Благоица Колева е исклучително посветен наставник, секогаш приемлива и достапна за студентите и колегијална кон останатите професори, а во презентацијата на наставната материја применува јасен и експлицитен пристап со примена на класичните, но и современите педагошки методи за пренесување на знаењата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на претходно изнесените биографски податоци и елаборираните информации за наставно образовната, научноистражувачката, стручно апликативната и организациско-развојната дејност на пријавениот кандидат за избор на еден наставник во сите звања во наставно-научната област сметководство на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Комисијата со задоволство констатира дека вонреден професор д-р Благоица Колева во целост ги исполнува барањата во конкурсот, согласно со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Оценувајќи ги постигнатите резултати во текот на образованието и досегашното работно искуство на кандидатот, Комисијата го констатира следново:

1. Кандидатката вонр. проф. д-р Благоица Колева има одбрането докторска дисертација од областа на сметководството, која соодветствува на областа за која е распишан конкурсот за избор на еден наставник во сите звања;
2. Од листата на објавени научноистражувачки и стручни трудови и нивната содржина, Комисијата утврди дека кандидатката вонр. проф. д-р Благоица Колева има објавено голем број трудови од областа на сметководството, во референтни научни публикации, домашни и меѓународни научни списанија, како и учество на бројни домашни и меѓународни конференции;

3. Преку досегашната работа и искуство на високообразовна институција, во областа на сметководството, кандидатката вонр. проф. д-р Благица Колева се издвојува и според стекнатото наставно искуство.

4. Стручно-апликативната и организациско-развојната надградба на кандидатката, докажана со приложените сертификати за стекнати квалификации од областа на сметководството, несомнено покажуваат дека се работи за кандидат кој може да даде посебен придонес, како во унапредување на сметководствената професија, така и во пренос на стекнатите практични познавања на студентите.

Врз основа на изнесеното во извештајот, а во согласност со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Рецензентската комисија заклучи дека кандидатката вонр. проф. д-р Благица Колева во целост ги исполнува законските основи и предвидените услови според конкурсот за избор на еден наставник во сите звања во наставно-научната област сметководство.

Оттаму, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип вонредниот професор д-р Благица Колева да биде избрана во **звањето редовен професор во наставно-научната област сметководство (5.02.00.06)** и Предлог-одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за кандидатот да биде избран во наставно-научното звање редовен професор за претходно назначената област на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Оливера Ѓоргиева-Трајковска, редовен професор, претседател, с.р.

Проф. д-р Пеце Николовски, редовен професор, член, с.р.

Проф. д-р Биљана Ангелова, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
5.	Избор во звање вонреден професор (Одлука број 1202-97/3 од 20.8.2019)	1	40			40
	ВКУПНО					40
Р . бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) прв автор (р.бр. 1,2, 3,4,6,9) = $6 * 9 = 54$, втор автор (р.бр.5, 7,8) = $3 * 6 = 18$, останати автори (р.бр.10,11,12) = $3 * 3 = 9$,	2	9	4	9	81
		3	6			
		2	3	1	3	
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (р.бр. 15,18)			2	3	6
6.	Пленарно предавање на научен собир, музички настап на официјален концерт, учество на ликовна изложба (реден број 13,14,16) предавање преку Центарот за кариера и развој при УГД - Презентација на тековните работни обврски на сметководителот; - Предизвици во сметководствената професија во РС Македонија; -Основање на виртуелно претпријатие-изготвување и презентирање на финансиските извештаи;)	3	3			9
9.	Учество на научен собир со реферат (постер/ усно), во земјава (р.бр.48,49,50,51,54,55,56,57,59)= $9*1=9$ во странство (р.бр. 15,18, 48,52)= $4*2=8$	9	1	4	2	17
14.	Учесник во научен проект (р.бр19,20,21)	3	2			6
16.	Член на уредувачки одбор на научно списание (р.бр. 83)			1	1	1
17.	Уредник на зборник на трудови (р.бр.64)	1	2			2
20.	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал: -Член на научен одбор за Трета меѓународна научно-стручна конференција ICBEF, одлука бр.1202-65/25 од 5.5.2021 година. -Член на организациски одбор на Четврта меѓународна конференција за бизнис, економија и финансии ICBEF, одлука бр. 1202-73/3 од 20.6.2024 година. -меѓународен ден на сметководството	3	1			3
24.	Рецензент на научен труд	2	1			2
	ВКУПНО					127

Р . бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Книга/учебник (реден број 24,25, 26)	3	10			30
5.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (р.бр.27-41)	15	2			30
13.	Учесник на научен проект	2	5			10
15.	Техничко унапредување - Лиценца за вештачење од областа на материјалното, сметководственото и финансиското работење (издадено од Министерство за правда);(р.бр.42) - Уверение за овластен проценител на капитал на трговски друштво, јавни претпријатија и други субјекти (издадено од Министерство за економија); (р.бр. 43) - Уверение за овластен сметководител (издадено од Министерство за финансии);(р.бр.44)	3	2			6
17.	Елаборати и експертизи (елаборат за прв, втор и трет циклус на студии на Економски факултет,стручни вештачења од областа на сметководствено и финансиско работење)	10	2			20
26.	Раководител на катедра/оддел/центар (р.бр.65,66)	2	3			6
27.	Член на универзитетски и владини тела (ННС на трет циклус на Кампус 4)	1	5			5
28.	Член на факултетски орган, комисија (комисија за самоevaluација, комисија за признавање на испити и акредитација на факултетот до ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), London, комисија за избор на ректор и продекани, комис. избор во звање, ННС,) (р.бр.68,69,70,71,74,78,)	6	2			12
ВКУПНО						119
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ						286